

„Polski El Greco” – nowa produkcja Instytutu Pileckiego

Zachęcamy do obejrzenia nowego filmu dokumentalnego o niezwykle odkryciu obrazu pędzla El Greco na podlaskiej plebanii.

Przedsięwzięcie jest wynikiem współpracy Instytutu Pileckiego i Telewizji Polskiej. Premiera telewizyjna będzie miała miejsce już 31 marca na antenie TVP 1.

Dwie młode badaczki z Instytutu Sztuki PAN - Izabella Galicka i Hanna Sygietyńska-Kwoczyńska -inwentaryzując po wojnie zabytki na Podlasiu odkrywają niezwykle obraz. Stawiają odważną tezę, że wyszedł on spod pędzla El Greca. Uznani profesorowie nie dowierzają. El Greco na plebanii wiejskiego kościoła w Kosowie Lackim? Wydaje się to niemożliwe. Na badaczki spada fala krytyki. W środowisku krążą żarty i kpiny, które docierają nawet na łamy prasy. Kiedy obraz trafia do konserwacji, na jaw wychodzą zaskakujące fakty.

„Polski El Greco”

produkcja: Instytut Pileckiego, Telewizja Polska S.A.

scenariusz i reżyseria: Katarzyna J. Kowalska

rok produkcji: 2021

dokument fabularyzowany

czas trwania: wersja pełna 63 minuty, wersja telewizyjna 55 minut

Zwiastun filmu: " target="_blank">

Polski El Greco - oficjalny zwiastun

Premiera kinowa filmu: 9 marca

Telewizyjna premiera filmu zaplanowana jest na **31 marca** w

Programie 1 TVP w wieczornym paśmie dokumentalnym.

*

Film dokumentalny opowiadający niezwykle dzieje odnalezienia obrazu El Greco „Ekstaza św. Franciszka” na plebanii w Kosowie Lackim wyprodukował Instytut Pileckiego wraz z Telewizją Polską. Reżyserką jest Katarzyna J. Kowalska, dziennikarka, która historii tej poświęciła cztery lata. Pierwszym efektem jej pracy była książka, obecnie prezentowany jest film. Główną bohaterką jest dr Izabella Galicka, historyk sztuki, która wraz z Hanną Sygietyńską-Kwoczyńską i fotografem Witalisem Wolnym w 1964 roku dokonała zdumiewającego odkrycia. Film jest fascynującą panoramą powojennej Polski, zniszczonej przez totalitaryzm niemiecki i zniewolonej przez sowiecki, gdzie ocalenie i ochrona dziedzictwa kultury stają się dla niektórych życiową misją.

*– Film pokazuje historię przebijania się z rewelacyjnym odkryciem w realiach dyktatury komunistycznej, skostniałego i zhierarchizowanego systemu w nauce, mediach, debacie publicznej – mówi **dr Wojciech Kozłowski, dyrektor Instytutu Pileckiego**. – Interesującym wątkiem jest także sytuacja Kościoła Katolickiego w PRL, bo Kościół był i jest właścicielem obrazu. To, że na długo ukrył obraz w obawie, że zostanie mu odebrany, stanowi istotny element tej historii, w której dochodzenie do prawdy trwa latami, w sytuacji braku przejrzystości, w atmosferze nieufności i niesprecyzowanych obaw, przy braku jasnych kryteriów.*

*– Historia odkrycia i ocalenia obrazu El Greca to opowieść o zmaganiach dwóch inwentaryzaterek, niewysłuchanych, niedocenionych, których przez długie lata nikt nie chciał potraktować poważnie – mówi **Katarzyna J. Kowalska, reżyserka filmu** – to opowieść o niezwykłej pasji dwóch młodych kobiet, które ani na chwilę*

nie zwątpiły w to, co podpowiadała im intuicja. To także podróż po powojennej Polsce, pełnej zniszczonych i ograbionych kościołów, ubogiej i nieufnej.

Film „Polski El Greco” to fabularyzowany dokument, w którym oprócz relacji świadków wydarzeń sprzed niemal pół wieku pojawiają się sceny wiernie odtworzone z pamięci odkrywczyni, a także archiwalne nagrania radiowe i telewizyjne, dzięki którym wiemy jak duże było zainteresowanie mediów w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych tą sprawą. Widzimy głównych bohaterów na bieżąco relacjonujących wydarzenia.

Reżyserką i autorką scenariusza jest **Katarzyna J. Kowalska**, dziennikarka, reporterka, która przez cztery lata dokumentowała losy obrazu nagrywając dziesiątki godzin rozmów z Izabellą Galicką, jedną z odkrywczyni dzieła hiszpańskiego mistrza. Najpierw napisała książkę „Polski El Greco”, teraz powstał film. Część nagrań do filmu udało się wykonać z udziałem Izabelli Galickiej, która całym sercem zaangażowała się w produkcję. Badaczka zmarła 1 listopada 2019 roku. 18 lutego 2021 roku obchodziłaby swoje 90. urodziny.

Izabella Galicka (1931-2019) – historyczka sztuki, wykładowczyni akademicka, publicystka i działaczka społeczna, związana z Instytutem Sztuki Polskiej Akademii Nauk. Współodkrywczyni obrazu El Greca „Ekstaza św. Franciszka” w Kosowie Lackim. Przez 30 lat redagowała Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. Za swoją działalność otrzymała liczne odznaczenia, m.in. Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski oraz Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Hanna Sygietyńska-Kwoczyńska (1930-2017) – historyczka sztuki, współodkrywczyni obrazu El Greca, badaczka zabytków związana z Muzeum Ziemi w Warszawie oraz Polską Akademią Nauk. Razem z Izabellą Galicką w Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce opracowała 40 tomów dotyczących województwa warszawskiego. W 2009 roku otrzymała Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski.

*

Instytut Pileckiego jest instytucją badawczą, powołaną, aby prowadzić międzynarodowe badania nad historią XX wieku, a także tworzyć archiwum cyfrowe gromadzące dokumenty z Polski i archiwów zagranicznych. Instytut służy upamiętnianiu, dokumentowaniu i badaniu historii XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem polskiego doświadczenia i losów obywateli polskich. To miejsce stworzone na potrzeby interdyscyplinarnej i międzynarodowej refleksji nad kluczowymi zagadnieniami XX-wiecznych totalitaryzmów.